

צרעות אחת אצל הצית של המפתח צרעות אחרת צעיר אחרת דג"כ יהיה מוקצה. דהיה שייך לחלק בין הכא שהמפתח צידו אלא שהצית של המפתח צעיר אחרת לצית שנפתח דלא הוי כלל צידו. ואם נימא לחלק כן, לפי"ז נימא, דאם המפתח היה צצית סגור ואי אפשר לפתחו ושם נמצא גם אדם שנסגר צצית, המפתח לא יהא מוקצה, כיון שהוא צידו].

וב"טל אורות" להג"ר מאיר אריק הקשה מפסחים נ"ו צ' לענין מכבדות, היינו פירות שנחלשו מערב יום טוב, ונמצאו תלושין על העץ הוו מוקצה דאסור להשתמש במחוצר, וקשה מאי שאל מצית שנפתח, וכן הקשה במלא הרועים שם והציא כן בשם הפני יהושע, ואולי, שם הדריך כך להורידם מעל גבי העץ וזה אסור ביום טוב, אצל כאן צפירות שצצית הדריך להשתמש אלא שהצית נסחם, וצ"ת. ועוד יש לומר, שעצם ההורדה אסורה מדרבנן כיון שזה שימוש במחוצר, ולא רק לעלות על העץ אלא גם הלקיחה עצמה, ודומה לתלישה. וצ"ע בכ"ו.

(ה) וצפירות שהוצאו חוץ לתחום, כשלא חשב עליהם, הם מוקצין כדאיתא צקימן ת"ה סעיף ט', ולכאורה כן הוא בהציא כלי מחוץ

לתחום, ואין לנו אומרים שהכלי אינו מוקצה כיון שראוי צמקומו, כיון שעתה אין יכול כצר להציאו למקומו הקודם, וא"כ אמאי צמפתח לא יהא ג"כ הדין כך, שהרי אם הציא את המפתח לפתח ציתו צצצת יהיה מוקצה כיון שצא מחוץ לתחום ואין יכול להשתמש בו צמקומו, (ומאי איכפת לן אם נשאר כאן מערב צצצת). אך יש לדחות שאם כצר הציא מחוץ לתחום חל איסור על השימוש צחפץ, משא"כ כל זמן שנמצא כאן מערב צצצת, גם אם אין לו כאן שום שימוש. (וצ"ע אם החילוק מוכרע).

(ושם צקימן ת"ה לענין דצר שהוצא מחוץ לתחום ע"י ישראל כתב המ"ב, שיש לומר שאינו מוקצה לישראל אחר, וזה משני טעמים, א' מפני שהיה ראוי צמקומו אע"ג שעתה כאן אין לו שימוש, צ' מפני שצצין השמשות היה מותר ולא נימא שהשתא יאסר. והנה לטעם הראשון יש להחיר גם כאן צמפתח אצל לא לטעם השני).

סימן פ"ה

יכול לנער ויכול לומר לעכו"ם שיטול

אם צריך לומר לגוי להוריד מוקצה כשיצטרך הוא לטלטלו
מן הצד

באינו יכול לנער אם עדיף למהר
ולהוריד בביה"ש

(ב) ומהות ספק זה, יהיה גם בגוונא שיהודי
יוריד מוקצה לצורך מצוה.

ובגון ששכח מוקצה על הצקים בצין השמשות,
האם נימא דמותר לו ליטול עתה את
המוקצה ציד מהצקים לצורך מצוה, היינו, כיון
דמחר הרי יטלטל השולחן (מפאת שאינו יכול
לנער), א"כ בצין השמשות שלא גזרו בו שבות
לצורך מצוה, יוריד המוקצה לצורך מצוה שלא
יטרוך לטלטל השולחן מחר. דאפשר דנימא דלא
יהא לו היתר להוריד בצין השמשות, דכיון שאינו
יכול לנער, מותר לטלטל מחר בשבת ושוב אין
זה נחשב דבר מצוה.

ובמו כן, אם על ידי הניעור יעבור איסור
כרמלית, כגון שלקח צידו צקים עם
מוקצה (צכה"ג ששכח) ואם ימשיך לרשות היחיד
אחרת ליכא איסורא אצל אם ינער יעבור איסור
של העברה מרשות היחיד לכרמלית שזה ענינו
נחשב לאינו יכול לנער, הנה לכאורה גם צכה"ג
אין היתר לומר לנכרי וכו"ל.

(א) קיימא לן שהשוכח מוקצה אינו עושה צקים
והוי טלטול מן הצד ומותר. אך אם אפשר
לנער צריך לנער את המוקצה.

וייש לעיין, אם אינו יכול לנער כגון שצריך
למקום ומאד הדין מותר לו לטלטל את
הצקים, אלא שיש שם נכרי, אם אפשר וראוי
לומר לגוי שיקח את המוקצה ואז יחשב הדבר
לשבות דשבות במקום מצוה ואיכא דסברי דאמירה
לנכרי שבות ליכא כלל בטלטול, דיכול לקחת באילני ידיו,
ע"י בחשו' חזון נחום דביאר כל השיטות בזה. או דנאמר
דכיון שדין הוא דבאינו יכול לנער מותר
לטלטל א"כ אין כאן מצוה - מה שלא יטרוך
לטלטלם. שאם הוא ענינו אינו יכול להוריד
המוקצה ע"י ניעור מותר לו לטלטל את
הצקים ואין כאן מצוה.

וגם, אם נאמר שצריך לנער, הסיבה שאסור לטלטל, הוא
מפאת הסברה שצכה"א גוונא הטלטול מיתחם אליו, יש
לצאר ולומר דצכה"א גוונא שאינו יכול לנער בגלל שצריך
למקום, הטלטול לא יתחם אליו גם אם איכא עכו"ם,
ועכ"פ לא יהיה כאן מצוה שנתייר מחמתה לומר לנכרי.
ול"ע בכל זה.

ומסתימת הדין משמע, שאם אינו יכול לנער מותר אף כשיכול
לומר לנכרי.

(ויל"ע באופן דכרמלית, זכה"ג שמעיקר הדין
 אין זה כרמלית אלא שהוא מחמיר על
 עצמו, אס זה נחשב לאינו יכול לנער לשם, ונימא
 דזה לא גרע מאס נריך הוא למקומו שנחשב
 לאינו יכול לנער אף שיכולים לחצוע ממנו לוותר

על המקום בשביל שיוכל לנער מ"מ אין אנו
 אומרים לו כך ושפיר חשיב אינו יכול לנער ומוותר
 לטלטל, והכי נמי לא ניחא ליה לעצור על מנהגו
 להחמיר להחשיב את המקום ככרמלית וניזל בתר
 עיקר הדין שמותר לנער לשם).

ריבוי בשיעורין

בשו"ע סימן שי"ח

סימן פ"ו

בדין ריבוי בשיעורין ואם הוא רק במקום היתר פיקו"נ

ובמחנה ישראל פרק ל"א, כתב החפץ חיים שצמקום הדחק אפשר לסמוך על הרש"א שריבוי בשיעורין דרצנן.

אם לדמות לדין דלצרכו ולצרכה באבידה (ב) ופלוגמא זו הוצאה צמנה צורה סי' שי"ח ס"ק י"ג, וכתב המ"צ דצאהצת חסד הביא ראיה לדעת הר"ן שהוא מהמורה. וראיה זו של האהצת חסד היא מהא דשטח את האצידה לצרכה וגם לצרכו חייב, שאע"פ שאת גוף הפעולה לשטוח את האצידה ראוי לעשות, מ"מ כיון שחשצ עליה לשם איסור, אנו אוסרין, ואם כך, כן הדבר צמרצה בשיעורין (עיי"ש צאהצת חסד פ"ז עוד ראיות).

אולם לכאורה צדעת הרש"א וסייעתו, יש לומר ולחלק בין דין דלצרכה ולצרכו לריבוי בשיעורין צצישול לחולה צצצת, דצצישול, כיון שיצ שם איסור על מקצת הכמות ומ"מ הותר לו לעשות את הדבר, א"כ לא איכפת לן מה שמרצה בשיעורו, ומשא"כ צכה"ג של לצרכה ולצרכו צלא

(א) דעת הרש"א צצצלה דף י"ז וצחולין דף ט"ו צ' וכתב שם זאת צצם רצינו יונה, שאם היה צריך לצשל לחולה משום פיקוח נפש, כגרוגרת, והניח על האש צקדירה צ' גרוגרות, לא עבר אלא על איסור דרצנן. ודוקא צ' הגרוגרות היו צקדירה צעת שהניח על האש אצל אם הניח גרוגרת ואח"כ עוד גרוגרת, עבר מן המורה, כיון שזה היה צצני פעולות. וכן דעת חוס' צמנחות דף ס"ד.

אבל דעת הר"ן (על הרי"ף צצצלה שם) דריבוי בשיעורין מן המורה, כיון שעשה יותר ממה שהיה צריך, אע"פ שהניח ועשה את הכל צפעולה אחת.

צמנחת חינוך צמוסף השצת ד"ה והנה הרהמ"ת, כתב דריבוי בשיעורין להר"ן לא היו איסור סקילה אלא רק איסורא דאורייתא, וצאור שמח ה' שצת פ"ח ה"א מצצצר דעתו דחייב סקילה וצמחת. והנה ראית הר"ן דריבוי בשיעורין דאורייתא היא ממנחות דף ס"ד, דציצציל לן צגמ' מאי צמירא ריבוי בשיעורין או ריבוי צפעולות, ואם ריבוי בשיעורין היו רק דרצנן פשיטא שירצה בשיעורין ולא צפעולות, כן היא ראיתו, ולכאורה מכאן יהא מוכחא כדעת המנ"ח דאין כאן סקילה, דהא צ' פעולות צמקום אחת לצו"ע ליכא סקילה.